

Zeszyty Historyczne

XIII

PRACE NAUKOWE
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie

ZESZYTY HISTORYCZNE

XIII

pod redakcją
Andrzeja Stroynowskiego

Częstochowa 2014

Redakcja

Redaktor naczelny: Andrzej Stroynowski
Sekretarz redakcji: Norbert Morawiec
Członek redakcji: Małgorzata Łącka-Malecka

Komitet redakcyjny

Marceli Antoniewicz (Częstochowa), Werner Benecke (Frankfurt am Oder)
Marek Cetwiński (Częstochowa), Jurij Eskin (Moskwa), Zigmantas Kiaupa (Wilno)
Kirył Koczegarov (Moskwa), Robert Majzner (Częstochowa)
Varfołomij Sawczuk (Dniepropietrowsk), Evgen Sinkevich (Mikołajew)
Tadeusz Srogosz (Częstochowa), Andrzej Stroynowski (Częstochowa)
Vratislav Vaniček (Praga), Aleš Zářický (Ostrawa)
Dariusz Złotkowski (Częstochowa)

Recenzenci zewnętrzni

Bogumiła Burda (Zielona Góra), Maciej Kokoszko (Łódź), Igor Krivoszeja (Humań)
Olga Morozowa (Kijów), Maria Nartowicz-Kot (Łódź), Dariusz Nawrot (Katowice)
Vova Padalinski (Mińsk), Ramunė Stukienė-Šmigelskytė (Wilno)

Redaktor Wydawnictwa

Andrzej Miszczak

Redakcja, korekta, skład i łamanie

Wydawnictwo Edition
Zofia Ciecierska

Projekt okładki

Sławomir Sadowski

© Copyright by Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Częstochowa 2014

ISSN 1898-4630

PISMO RECENZOWANE

Podstawową wersją periodyku jest wersja papierowa

Adres Redakcji

42-200 Częstochowa, al. Armii Krajowej 36a
www.ih.ajd.czyst.pl/ZeszytyHistoryczne.htm

Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego

Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie
42-200 Częstochowa, ul. Waszyngtona 4/8
tel. (34) 378 43 29, faks (34) 378 43 19
www.ajd.czyst.pl

Spis treści

Od redakcji	9
ARTYKUŁY I ROZPRAWY	
Barbara KOWALSKA	
Biskup w oczach hagiografów	13
A Bishop in Hagiography	29
Katarzyna CHMIELEWSKA	
„Od powietrza, głodu, ognia i wojny – wybaw nas, Panie!”. Kanonicy śląscy w obliczu klęsk żywiołowych	31
„From the air, famine, fire and war, save us, O Lord!”. Silesian regular canons in the face of natural disasters	44
Anna CZERNIECKA-HABERKO	
Historia znajomości Barbary Radziwiłłówny i Zygmunta Augusta w ujęciu Zbigniewa Kuchowicza	45
The relationship of Barbara Radziwiłł and Sigismund Augustus presented by Zbigniew Kuchowicz	60
Ірина Іванівна КРИВОШЕЯ	
Значне козацьке товариство XVII ст. у документах польських архівів та виданих збірках	61
The Cossacks znachne fellowship in the Polish archives and published documents of the XVII century	77
Katarzyna MILIK	
Sądy wobec problemu egzekucji wyroków w dobie rządów Rady Nieustającej (1778–1780)	79
Permanent Council – National Betrayal or Modern Government (1778–1780)	88

Tadeusz SROGOSZ	
Zagrożenie bezpieczeństwa na kresach południowo-wschodnich Rzeczypospolitej w końcu lat osiemdziesiątych XVIII wieku w świetle korespondencji wojewody kijowskiego Józefa Gabriela Stempkowskiego	89
Security threat on the south-eastern borderlands of the Polish Republic in the 1780s in the light of the correspondence of the Kiev voivode Joseph Gabriel Stempkowski	98
Maciej TRĄBSKI	
Zarys organizacyjny kawalerii francuskiej w epoce napoleońskiej	99
Organizational outline of the French cavalry in the Napoleonic age	113
Юрій Олександрович НІКІТІН	
Пореформені міста Лівобережної та Слобідської України у другій половині XIX ст.: соціо- та етнокультурне середовище	115
Post-reform cities of the Left Bank and Sloboda Ukraine in the second half of the nineteenth century: socio-and ethno-cultural space	124
Karolina STUDNICKA-MARIAŃCZYK	
Polityka władz rosyjskich wobec rolnictwa w Królestwie Polskim w latach 1815–1914	125
Russian government policy against agriculture in the Kingdom of Poland in the years 1815–1914	142
Grażyna HALKIEWICZ	
Okręgowy Urząd Górniczy w Częstochowie w dokumentach Archiwum Państwowego w Częstochowie	143
Regional Mining Department in the documents from National Archives in Częstochowa	158
Witold MARCOŃ	
Jan Kędzior – śląski parlamentarzysta	159
John Kędzior – Silesian parliament	171
Jadwiga MROŻEK-MYSZKOWSKA	
Żydowski uczniowie w szkolnictwie powszechnym. przyczynek do historii kłobuckich Żydów	173
Participation of Jewish Community in Education in Kłobuck. Contribution to Kłobuck Jews' history	190
Krzysztof KABAŁA	
Dowódca 1. Korpusu kontra dowódca 2. Korpusu PSZ na Zachodzie – czyli sprawa honorowa pomiędzy gen. Mieczysławem Borutą-Spiechowiczem a gen. Władysławem Andersem	191
The commander of the First Corps versus the Second Corps Commander of the Polish Armed Forces in the West-as the matter of honor between Mieczysław Boruta-Spiechowicz and General Wladyslaw Anders	205
Beata URBANOWICZ	
Polska edukacja historyczna w świetle literatury	207
History education in Poland in the light of literature	225

ARTYKUŁY DROBNE I MATERIAŁY

Małgorzata ŁAĆKA-MAŁECKA

Chryścianizacja Litwy w świetle dziejopisarstwa Joachima Lelewela..... 229

Joachim Lelewel – the concept of close relations between Poland and Lithuania..... 237

Ирина Сергеевна МИРОНОВА

Роль южноукраинского региона в создании международной телеграфной службы (вторая половина XIX – начало XX в.)..... 239

The role of the South Ukrainian region in creation of the international telegraph service (the second half of the XIX-th – the beginning of the XX-th century)..... 247

Andrzej SZCZYPKA

Koncepcje wojny w programach młodzieżowych organizacji niepodległościowych na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim w latach 1945–1956 (zarys problematyki)..... 249

The concepts of war in the programmes of the youth pro-independence organisations in Upper Silesia and Zagłębie Dąbrowskie in the years 1945 – 1956 (the outline of the problem)..... 255

Oksana LASTOWSKA

Historia prawosławnych klasztorów na Ukrainie: postsowiecki paradygmat naukowy..... 257

The history of Orthodox monasteries in Ukraine: a Post-Soviet scientific paradigm..... 265

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Maria STARNAWSKA

Recenzja: Joanna Sikorska, *Relikwiarze puszkowe w Polsce*, Warszawa 2010, Wydawnictwo DiG, ss. 374, il., ISBN 978-83-7181-620-8..... 269

Andrzej STROYNOWSKI

Recenzja: Arkadiusz Michał Stasiak, *Teoria władzy monarszej czasów stanisławowskich. Studium idei*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2013, ss. 545, ISBN 978-83-7702-601-4 273**PRO MEMORIA**

Robert W. Szwed 1966–2014. Wspomnienie..... 283

Od redakcji

Redakcja „Zeszytów Historycznych” z przyjemnością oddaje do rąk Szanownych Czytelników kolejny już tom naszego czasopisma, które otrzymało nową szatę redakcyjną i układ treści. Tom ten opracowany został zgodnie z najnowszymi wymaganiami obowiązującymi czasopisma naukowe. Zgromadziliśmy w nim teksty autorów polskich i obcych, podejmujących szeroką problematykę historyczną. Zapraszamy do lektury i współpracy.

„Zeszyty Historyczne” są czasopismem naukowym publikującym prace badawcze poświęcone historii powszechnej i polskiej od czasów starożytnych po najnowsze. Kolejne tomy mają charakter przeglądowy i zróżnicowany tematycznie, dotyczą zagadnień z różnych obszarów historii. Mile widziane są badania dotyczące problematyki związanej z dziejami regionu częstochowskiego. Publikujemy materiały autorstwa pracowników Instytutu Historii Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie oraz badaczy z innych ośrodków naukowych. Mamy nadzieję, że „Zeszyty” przyczynią się do integracji częstochowskiego środowiska intelektualnego, popularyzacji wiedzy o regionie, ale jednocześnie staną się platformą wymiany doświadczeń, zasobów i metod związanych z szeroko rozumianą nauką historyczną.

Pracujemy już nad przygotowaniem kolejnego tomu „Zeszytów”. Zapraszamy zatem badaczy do nadsyłania artykułów naukowych związanych z tematyką czasopisma. Mile widziane są materiały opisujące oryginalne wyniki ukończonych lub trwających prac badawczych poświęconych tematyce historycznej, studia historiograficzno-metodologiczne, recenzje książek i reportaże z konferencji naukowych. Nadesłane artykuły będą recenzowane, a publikowane te, które uzyskały pozytywną opinię recenzentów. Wszystkich zainteresowanych, zarówno czytelników jak i autorów tekstów odsyłamy do naszej strony internetowej

www.ih.ajd.czyst.pl/ZeszytyHistoryczne.htm. Oprócz podstawowych informacji na temat czasopisma, zespołu redakcyjnego czy numerów archiwalnych zamieściliśmy wskazówki skierowane do badaczy zainteresowanych możliwością publikacji materiałów na łamach „Zeszytów”. Dotyczą one wymogów redakcyjnych oraz procedury recenzyjnej.

Andrzej Stroynowski